

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Oliverii Florentii Waterloop Congreg. Oratorii B. Mariae
Aspricol. Presbyteri Monita Spiritvalia Et Moralia
Tetrastichis distincta**

Waterloop, Oliverius F.

Antverpiae, 1657

Titulus XVII. Pater, Filius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9689

Hòc altiùs fustollitur
Favilla mota, quò acriùs
Ignem quatis: parum, aut nihil
Obtare morosis juvat.

Si cùm docêris, vinceris,
Nec vincis hilum cùm doces,
Quid? victus, an victor redis?
CruX est inani gloria.

Doctrina quamvis optima
Sit omnium possessio;
In classe discipulos habet
PaucoS magister: mens abest.

Magister is fuit mihi,
Qui me esse vellet plurium,
Hac lege; cùm nemo audiet,
Vt pædagogus sim mihi.

Vbi disciplina, ibi falus;
Ibi vita, pax, & gaudium:
Etiam viros, etiam senes
Puer verecundus docet.

Vt, quod voles intelligi,
Intelligatur, hoc age:
Quæ scribis obscure, aut doces,
Nec ritè scribis, nec doces.

Affuesce, ut oblectes gregem,
Sermonis uti fistulâ:
Sed ore quidquid præcinis,
Tractare ne pigeat manu.

3. Est sæpè discipulus sui
Figulus magistri: dignus est,
Habere lenem cereus,
Habere durum ferreus.

Auditor, ut mentem gerit,
Doctoris est faber sui:
Facilem facit mens flexilis;
Mens dura difficilem facit.

4. Oculus juventuri datus,
Time esse ductor devius:
Rectam roganti semitam,
Esse ad sinistra dux, cave.

Vitæ magister dat malus
Exempla discipulis mala:
Si cancer obliquè meat,
Sequitur parentis tramitem.

Bonum esse pastorem decet,
Et ob se, & ob suum gregem:
Hunc sicut emendat bonus,
Sic sæpè depravat malus.

Honesti discipulos doce
Faciendo facere: vis bonum?
Bonitate facies: optima
Quæ velle te ostendes, volet.

Pater. . Filius.

1. **V**T fonte manant rivuli,
Sic sensus omnis corporis,
Omnisque membrorum vigor,
Et motus à capite fluit.

A patre sic in filios
Virtus, & omnis optimæ
Vis disciplinæ profluit:
Patrem æmulatur filius.

Quod

Quod arbori ramus suæ,
Suæque palme vineæ,
Suoque rivus flumini,
Hoc membra debent corpori.

Fructum vide; hic laudem arboris
Minuit, vel auget: non potest
Fructus malos arbor bona
Adferre, nec bonos mala.

Aliquod malum omnibus bonis
Adnascitur: rarum est bonum,
Bonæ quod instar arboris
Radice ab unâ prodeat.

Nullos stolonos procreat
Annosa quercus; se probat
Oculis coloni nobilem
Datura fructum plantula.

Leporem læna non parit;
Nec aquila gignit anserem:
Imbellis imbellem creat;
Fortes creantur fortibus.

2. Sic vive coram filio,
Ut te tacente, industriæ
Loquatur exemplar tuæ:
Est filii speculum pater.

Equus excitatus buccinâ
Artus tremit, micat auribus,
Non stat loco: rectam bonum
Accendit exemplum indolem.

Præcepta longum sunt iter,
Lex multa, res morosior:
Magister expeditior
Exemplar est operis boni.

Tuâ malum domo exige:
Curam tui cœtûs habe:
Sis forte contentus tuâ:
Errasse te vide, & dole.

Orator, esto vir bonus:
Sermone neminem mone,
Monendus ipse: postula
Gnatum probum probus pater.

Honestâ suades fortiter,
Ad omne honestum qui præis:
Est semper omnis efficax
Post actionem jussio.

Domesticos qui non amat,
Te non amabit exterum:
Numquam bonum speres foris,
Qui semper est malus domi.

Cùm major ætas deficit,
Peccare non timet minor:
Observat & sequitur mala
Exempla patris filius.

Sine laude filium pater
Amoris expers, & prius
A te increpandus increpas:
Te, si sapias, primum argue.

Errore quod suo, tuus
Te teste peccat filius,
Tuo imputa indulgens pater:
Non ille; tu pœnas lue.

Alumnus errat? tu tui
Memor, homini ignosces homo:
Graviora delinques brevî,
Si te tibi linquat Deus.

Quæ

Quæ stulta patravit puer,
Vultu benigno fer senex;
Tuæque retrò ludicra
Pueritiæ acta respice.

Errationes filii
Sint patris eruditio:
Nævos habet proles suos,
Vt sit quod emendet pater.

Quò quisque major, hòc solet
Esse ejus ira mitior:
Generosa mentis indoles
Placabiles motus gerit.

3. Securus expectas, puer
Vt fiat è malo bonus?
Sed uret expectatio:
Nam pejor evadet morâ.

Reprehende filium pater,
Sed absque contumeliâ:
Odium probrosa agnomina
Creant, nec emendant malum.

Impunitas ausum parit,
Et ausus excessum; pater,
In cuius est manu malum
Vetare, non vetans, jubet.

Punire quem neglexeris,
Peccabit iterùm: dum vetus
Crimen supinus præteris,
Occasionem das novo.

Si filio, quâ dignus est,
Non irrogas pœnam pater;
Præsentibus parcens malis,
Transmittis hæc ad posteros.

Obscura sæpè & anxia
Téneris in annis est fides:
Faciet puer plusquam licet,
Si plus licet, quàm par fuit.

Cor molle possidet puer:
Vbi esse durum cœperit,
Ibi esse desinet puer,
Vel cor habebit non suum.

Securitatem filii
Ne blandior fove pater:
Sed nec tui stringat timor,
Timore sat strictum DEI.

Nec flexilis cor filii
Exulceret patris rigor;
Nec contumacem filium
Laxet patris benignitas.

Nec diligentem filium
Severitate deprime;
Nec negligentem languidâ
Extolle conniventia.

Ne lenitate filium
Licentiosem mulceas:
Nec Numinis curvum metu,
Hominis timore conteras.

Licentiosum ne tuâ
Corrumpe lentitudine:
Timore nec pavidum DEI,
Verbi rigore percute.

Quò runditur frequentius,
Hòc fulget aurum clarius:
Quò strictius puerum reges,
Hòc promptius morem geret.
Clemen-

Clementiore supplicem
Clavo gubernata filium:
Sed impudentem audaciam
Iusto refuta verberare.

Vt tuncione aurum indiget,
Quò splendeat tuncum magis;
Sic verberare indiget puer,
Quò fiat obsequentior.

Fuste & minis stultum erudi;
Honore, cor intelligens:
Suadâ movetur mens bona;
Stultus movetur verberare.

Tardum quoq; & stupidum doce,
Crebrisque dictis erudi:
Evadet ille forsitan,
Spem præter omnem, doctior.

Differ flagelli verberare
Sævire; castiga minis:
Sic lenta pœnæ durius
Torquebit expectatio.

Sunt verba tractu idoneo
Prolata, fuste certior
Medela: verberibus cutis
Assueta, ridet verbera.

Hunc erudi, qui te velit
Audire, & erubescere:
Nullius hunc reget rigor,
Quem nullus attingit pudor.

Spes est salutis, cum genas
Depingit errati pudor:
Doctum rubere filium
Placidâ reges pater manu.

Objurgat admonitum pudor?
Spera salutem: spes abest
Virtutis, in quo durior
Frons depudere cœperit.

Putat saluti proximum,
Cujus cor objurgat pudor:
Hunc aure surdâ præteris?
Nec ipsa te salvet salus.

4. Vix indolis tenax malæ
Doctore vel duce indiget:
Natura quod sevit malum,
Duci ac doceri respuit.

Natura quod struxit malum,
Censura rara destruit.
Ars restat: at quod non dedit
Natura, vix dat ars bonum.

Omnis mali fons & caput;
Natura quod boni nihil,
Quod ars parum persuadeat,
Censura quod vix corrigat.

Hominis bonum vel nascitur,
Vel eruditur artibus,
Vel legis armis cogitur:
Natura, lex, ars quid juvant?

Vix experimur vergere
Mortalium in melius mala:
Vitiis quibus jam sueverit,
Ætas senescit ebria.

Vt corpus ævo debile
Nostrum laborat sæculum;
Gravissimâ annorum gemit
Onustus orbis sarcinâ.

G g

Ini.

Iniquior parens avis,
Nepos parente nequior,
Bipedum dabunt nequissimos,
Ut pollicentur, posteros.

5. Téneris quod antè mentibus
Hæsit malum, vix diluit
Virilis ætas: excidunt
Honestæ; durant turpia.

Vix in bonum mutabilem
Natura se reddet mala:
Sed omne doctrinæ genus
Bona superabit in dolens.

Boni malivè plurimum
Ferunt parentes & genus:
Sed in situm malum bona
Emendat institutio.

Crescentis ætatis licet
Natura maximè efficax
Sit ad malum; efficacior
Hanc vincit institutio.

Purga quod in sevit tibi
Natura pravum, aut mos malus:
Vrenda neglecto frequens
Innascitur filix agro.

Pullus recalcitrans, equus
Fit arte maturâ bonus:
Matura naturam juvat
Ars; fera vel nil, vel parum.

Docta antè flecti virgula,
Arbos adulta respuit:
Natura, furcâ millies
Expulsa, millies redit.

Fuit apta flecti virgula;
Mora longa robur addidit:
Adultæ rumpetur prius,
Quàm formulam subeat novam.

6. Stultos parentes quid juvet
Monere verbis? nil suis
Damnis moventur; calceum
Curant, pedemque negligunt.

Ne dives asinorum pater
Sis, audiasque; prædia
Divende, proles ut bonis
Ritè imbuatur artibus.

Erras pater, quisquis domos,
Agros, pecuniam tuis
Paras, & auges liberis,
Quos erudire negligis.

Melior tibi sit orbitas,
Quàm sint pudendi liberi:
Ibi solus orbus; orbus hîc
Cum pluribus sis, & malis.

7. DEUM time; parentibus
Honorem habe: Mystas cole;
Extolle & adjuva senes;
Sacros verere Præfules.

Senes, parentes, & ducem
Animi verere; te quoque.
Exempla ne in lasso senæ
Iuvenis require; da seni.

Post altioris Numinis
Cultum, parentem diliges:
Veneraberis bonum; malum
Tolerabis, ut fiat bonus.

Honore

Honore vult à filio,
Et gaudet affici pater.
Ama benignum & commodum;
Incommodum tolera patrem.

Est gloriosa res, pater,
Impunè læsus filius:
Quem patris asperat rigor,
Mansuescit humanâ manu.

Viro patri qui vivere
Ingratus audes filius;
Tunc optimum disces patrem
Amare, quando desinet.

Quando optima absentis patris
Fuisse consilia vides,
Placere tunc serò incipit,
Quod perdidisse te doles.

Paterna dicta nauseas:
Sed orbitatis fulmine
Ictus, deinde senties,
Quo censu habendus sit pater.

8. Ne, iusta dicturus licet,
Contende cum parentibus:
Haud filium decet loqui,
Audire quod nolit pater.

Ne cum parente filius
Iure experiri sustine:
Hoc scripta lex, quod antea
Nativa lex vetuit, vetat.

Est nobilis victoria,
Et pulchra laurus filio,
Vinci à parente: filio
Turpe est parentem vincere.

Vox aurea, & cælo data,
Audi parentem. Cornua,
Quibus impetatur, quis suo
Velit aries agno dare?

9. Compluta tellus imbrium
Desideratâ aspergine,
Sinu arido claufas opes
Ingente fundit copiâ.

Pusilla mens pueri fuit:
At disciplinæ jam capax,
Immensa crescit sub boni
Docto magistri pulpito.

Ætate sis licet minor,
Senile pectus indue;
Vt, quod iuventam distrahit,
Sis liber à discrimine.

Vt digna vir facias senex;
Et digna juvene fac puer,
Et digna fac juvenis viro:
Ætatula ætatem docet.

Est pulchra res, puer innocens:
Res pulchrior, talis senex.
At nil videtur turpius,
Quàm vivere incipiens senex.

Mens nixa CHRISTO, fortium
Eludit & frangit minas:
Puelluli modestia
Audaciam damnat senum.

Paradoxa multa sæpius
Sunt vera supra hominum fidem:
Audita tamquam vox DEI,
Vox plebis, aut pueri, fuit.

Iuventa ineptit nescia ;
Vagatur , ut discat malum:
Ineptientem seu vagum
Quo calculo excuses senem?

Quietior juvenis sene,
Et stultior juvene senex,
Res fœda: pro sapientiâ
Iuvenis labora; habe senex.

Robustior juvene senex
Res indecens: stupenda res,
Prudentior juvenis sene,
Et ante tempus temperans.

Infirmior juvenis sene,
Iuvene minùs prudens senex,
Vtrumque ineptum est: viribus
Iuvenis vale ; sensu senex .

Primum est malum , malo bonus
Doctore corruptus puer :
Est ultimum malum, malo
Amore correptus senex.

Ne missionem postula,
Corrupte desidiâ senex;
Téne otiiis dignum putes,
Quæ sedulis fecit labor?

Senecta fracta inertîâ,
Labore digna est: otiiis
Indigna, quæ pulcher parit,
Gnavisq̄ue largitur labor.

10. Honeſta quære vel puer:
Iuvenis repertis utere :
Vir adde limam : quod fatis
Limaveris, senex doce.

Columna fulcrumq̄; est domûs
Doctus, pius, prudens senex,
Longumq̄ue in ævum polteris
Felicitationis tessera.

Audi peritos, & senum
Silentio dicta excipe:
Cave junior, ne sis tui
Argutus adjutor mali.

Tenuissimam prudentiam
Iuvenilis ætas possidet.
Audi senectam: major est
Rerum peritia in sene.

Senilis est prudentiæ,
Dictare quæ juvenem decent:
Iuvenilis impudentiæ,
Censere quæ dictat senex.

Quæ providus dixit senex,
Fuisse consilium puta:
Quæ verba contra reddere
Es ausus, error est tuus.

Qui se putabit junior
Iam scire multa Socræ;
Quò plura scit factus senex,
Hòc scire se putat minùs.

Quam callet artem qui sapit,
Hanc arte judicij tegit:
Ars illa quanta est, alterum
Docere quam nemo potest !

Mentis jubar sapientia,
Latiq̄ue cordis copia,
Est filia experienciæ,
Nec ante canos nascitur.

Est,

Est, quando habetur in novo
Vinum vetustum cantharo;
Est, quando ne quidem novum
Habet vetustus cantharus.

Iuvenilis auditor scholæ
Vvâ recente permades?
Doctõris auditor senis,
Veteri fitim sedas mero.

Est vita vini cantharo
Humana similis: istius,
Cum parva restat, portio
Acescit, & paucis sapit.

Pudentis & prudentis est,
Canos vereri: si parum
Niteant, vel obscurum fatis
Effulget in senio genus.

Seniorem honore præveni.
Est hinnulo potior leo
Etiam senex: vix prenditur
Laqueo vetustus simius.

II. Iuvenis tace: magis decet
Iuvenem tacere, quàm loqui.
Pare puer: humilis decet
Corpus pusillum spiritus.

Cave, cave coram sene
Rubore digna dicere:
Linguae pudendam lubricæ
Senectæ censuram dabit.

Nemo senectam rideat;
Omnes ad illam currimus:
Hanc multa rerum notio,
Vfusque longior beant.

Ecquis senectam non cupit?
Quis affecutus haud dolet?
Sumus hominũ ingratum genus:
Nam quis senex vitæ satur?

Seni senectam, ceu malum
Grande objicis? nisi hoc bono
Potiaris, extremo malo
Mortalium multaberis.

Iuventa, dum levis gravem
Rides senectam, per breves
Vendis cachinnos; his emes
Longi doloris femina.

Senectus. Mors.

I. **N**on est senectæ onus grave,
Si non repugnanter feras.
Queris & auges? te tui
Habebis auctorem mali.

Morbis senectæ & moribus
Te lætus apta; detrahes
Molestiæ de pondere,
Et mentis addes gaudio.

Assuesce duris: omnia
Ætatis humanæ mala,
Tuæ ad senectæ tempora,
Vt ad officinam, confluunt.

Te tempus erectum dedit,
Iam curvat: est malus faber;
Quæ recta firmârat prius,
Depressiora post facit.

Gg 3 2. Quid-